

NOVOSTI: <<< NATRAG

EKOLOŠKA BURA NA VELEBITU MINISTARSTVO KULTURE ZAUSTAVILO RAVNATELJA NP SJEVERNI VELEBIT IVANA NEKIĆA, KOJI JE KRENUO OBNAVLJATI PASTIRSKE STANOVE

NOVI LIST **NEDJELJA**, 19.2.2012.

Robinzoni bi glumili pastire

Aktivisti za zaštitu prirode tvrde da je riječ o apartmanizaciji Lubenovca i Alana, jer bi ruševine nekadašnjih stanova po Nacrtu prostornog plana postale nastambe za eko-etno turizam. Netko će i prespavati gore, ali ne radi se o 100, nego o 15-ak ljudi, kaže Nekić

Ivor BALEN

Velika bura podigla se u hrvatskim ekološkim krugovima nakon što je ravnatelj Nacionalnog parka Sjeverni Velebit Ivan Nekić obznanio da njegova ustanova planira obnoviti ostatke nekadašnjih pastirskih stanova na lokalitetima Lubenovac i Alan u sklopu nacionalnog parka, koji je po biljnom i životinjskom svijetu jedinstvenog u čitavoj Europi. Aktivisti za zaštitu prirode tvrde da se iza obnove nekadašnjih stanova zapravo krije svojevrsna

apartmanizacija, koja će dovesti do ugrožavanja temeljnog fenomena ovog parka, njegove biljne i životinjske raznolikosti. Aktivisti su uvjereni da bi zahvat poremetio prirodnu ravnotežu, ali i protuzakonit. Naime, za područje NP Sjeverni Velebit još uvijek nije donesen prostorni plan kojeg bi, po Zakonu o zaštiti prirode, morao donijeti Hrvatski sabor. Nadalje, pitaju se kako je moguće da je riječ o obnovi pastirskih stanova kada na Velebitu više nema pastira sa stokom niti je proizvodnja hrane na takvim mjestima danas moguća zbog sanitarno tehničkih uvjeta koje trebaju biti zadovoljeni. Zaključuju da je riječ o komercijalizaciji najvrjednijeg dijela hrvatske prirode, a sve to o trošku hrvatskih građana. Obnova stanova će se naime financirati kreditom Svjetske banke od 4,2 milijuna kuna, što je dio kredita od 20,8 milijuna eura namijenjenog projektu EU Natura 2000, što ga provodi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, čiji je proklamirani cilj, između ostalog, i razvoj infrastrukture u zaštićenim područjima. Zbog svega ovoga, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode zaustavilo je daljnje radnje vezane uz realizaciju ovog projekta.

Monitoring i poljoprivreda

Čelništvo parka tvrdi da je projekt osmišljen prije svega s ciljem poboljšanja infrastrukture na području NP-a te da će obnovljene stanove koristiti djelatnici Parka kada budu obavljali svoj posao, potom znanstvenici i u određenoj mjeri posjetitelji. Upravo zbog predviđene namjene objekata podigla se najveća prašina budući da dio javnosti smatra kako se zapravo radi o provođenju robinzonskog turizma u neposrednoj blizini strogog rezervata prirode Hajdučki i rožanski kukovi, koji se uzdiže odmah iznad Lubenovca i Alana, gdje bi trebali niknuti obnovljeni pastirski stanovi. Ravnatelj parka Ivan Nekić objašnjava da se stanovi rade zbog nadzora područja, uspostave monitoringa, uvođenja tradicionalne poljoprivrede, edukacijskih i interpretacijskih programa, kao i zbog same nepristupačnosti terena.

– Razvijajući projekt, proveli smo široku raspravu unutar stručnih krugova, u kojoj su sudjelovali konzervatori, prostorni planeri, udruge za zaštitu kulturne baštine, nadležna ministarstva i Zavod za zaštitu prirode. Nakon svih tih procesa odlučili smo se za ova dva lokaliteta, koji su izabrani, jer na njima postoje kompleksi starih pastirskih stanova, na čijim temeljima će se izvoditi radovi. Pritom nije riječ o izgradnji, nego obnovi i rekonstrukciji. To su termini kojima barata struka. Nisu predviđeni nikakvi bungalovi, nego pastirski stanovi koji će izgledati jednako kao i stari stanovi koje su gradili Podgorci da bi dio godine mogli provoditi na Velebitu. Obnovit ćemo ih da ljudi vide kako se nekad ovdje živjelo. Najčešće će dolaziti male skupine učenika da im se pokaže kakav je bio život bez struje, kanalizacije i vode. To nije robinzonski turizam. Netko će i prespavati gore, ali ne radi se o 100, nego o 15-ak ljudi. Sve to zajedno neće narušiti prirodu, a pristup će biti moguć isključivo pješke, tvrdi Nekić.

Nacrt demantira ravnatelja

No, Nacrt prostornog plana NP Sjeverni Velebit djelomično demantira ravnatelja, budući da članku 29. stoji da je postojeće/rekonstruirane zgrade iznimno moguće koristiti za određeni tip turističke ponude, odnosno, točno tim riječima – eko-etno turizam/robinzonski turizam. A u izradi PP-a sudjelovao je i sam ravnatelj Nekić!

Prema projektu, gradit će se 10 stanova, četiri na Lubenovcu površine od 12,7 do 19 četvornih metara i šest na Alanu, površine od 12,6 do 65,2 kvadrata. Upravo je površina pojedinih stanova, koja višestruko nadmašuje nekadašnje stanove, kao i broj stanova, predmet zabrinutosti i sumnje u stvarne ciljeve projekta.

– Na Lubenovcu se grade četiri stana, od čega dva imaju smještajnu funkciju i oba su ispod 20 kvadrata. Jedan ima pokaznu, a jedan servisnu funkciju, u njemu su predviđeni sanitarni čvor i alatnica za djelatnike parka, da mogu lakše obavljati svoj posao kao što je košnja ili popravak staza. Stanovi nemaju čak ni prozor, dakle ne radi se o komoditetu i bungalovima. Na Alanu jedan objekt ima 65, a jedan 53 kvadrata, ali zapravo je riječ o više manjih objekata. Primjerice, objekt o d 65 kvadrata sastoji se od šupe, štale i kuće, kako se nekad gradilo i živjelo, tvrdi Nekić.

Strizrep: Nećemo dopustiti narušavanje Velebita

Nenad Strizrep, pomoćnik ministrice zaštite okoliša i prirode Mirele Holy, zadužen za zaštitu prirode, tvrdi da se u ovom slučaju ne radi o gradnji nego o rekonstrukciji pastirskih stanova.

– Gradnja pa definiciji podrazumijeva uvođenje novih sadržaja (građevina) u prostor, dok se kod rekonstrukcije radi o obnovi sadržaja (građevina) koje su na određenom prostoru povijesno postojale. Namjena građevina nije iznajmljivanje nego prezentacija kulturne baštine na području NP-a, a planirano je da se pastirski stanovi mogu koristiti za povremeni smještaj (djelatnika Parka, znanstvenika, škole u prirodi...), zaklon od lošeg vremena, kao spremište alata i opreme, informacijski punkt i servisni prostor, kaže Strizrep.

Na pitanje kako je moguće da je izdana dokumentacija za rekonstrukciju, a nije donesen PP NP-a, Strizrep odgovara da se tijelo koje je izdalo predmetno rješenje očitovalo na način da je prilikom izdavanja rješenja primijenilo provedbene odredbe kojima je propisano da se do donošenja PPPPO NP Sjeverni Velebit primjenjuju odredbe prostornog plana nižeg ranga.

– Upravo iz tih razloga naše je Ministarstvo zaustavilo sve daljnje radnje vezane uz realizaciju ovog projekta te je od Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja zatražilo mišljenje da li je Rješenje izdano sukladno važećoj

zakonskoj regulativi uz poštivanje cjelokupne procedure s obzirom da u postupku njegovog ishođenja također nisu traženi posebni uvjeti građenja tada nadležnog Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirode, govori Strizrep.

Na pitanje ako omogućavanje izgradnje objekata na ove dvije lokacije znači da i vlasnici ostataka nekadašnjih pastirskih stanova na području NP

Sjeverni Velebit mogu, dok još prostorni plan nije donesen, također rekonstruirati nekadašnje pastirske stanove i koristiti ih za iznajmljivanje ili neku drugu djelatnost ili aktivnost, pomoćnik ministrice uputio je na tijelo koje je izdalo Rješenje, odnosno dozvolilo rekonstrukciju.

– Ono što je vidljivo iz Rješenja jest da bi predmetni pastirski stanovi trebali poslužiti kao ogledni primjer za buduće rekonstrukcije i gradnje pa se iz toga može iščitati i odgovor na vaše pitanje, ali tu također treba napomenuti da je definirana namjena cijelog prostora koji se treba urediti kao edukativna zona tako da bi iznajmljivanje bilo u suprotnosti s tom namjenom, kaže Strizrep, napomenuvši da se oko projekta s pravom digla velika prašina.

– Prije bilo kakve odluke o njegovoj daljnjoj sudbini konzultirat ćemo se sa svim nadležnim tijelima i strukom, ali i poslušati bilo javnosti jer se radi o iznimno osjetljivom pitanju i očuvanju, kako biološke tako i graditeljske baštine velebitskog kraja, koji je naša mitska planina i budite uvjereni da nećemo dozvoliti nikakve intervencije u njegovom prostoru koje bi na bilo koji način narušile njegov sadašnji sklad i vrijednosti koje ga čine tako posebnim, rekao je Strizrep.

Svjetska banka: Ništa se neće graditi bez našeg dopuštenja

Svjetskoj banci kao kreditoru projekta postavili smo niz pitanja, želeći provjeriti ako je upoznata s aktivnostima na Velebitu, koja se namjeravaju financirati njezinim sredstvima, kao i činjenicom da ne postoji prostorni plan NP-a Sjeverni Velebit.

– Željeli bismo naglasiti da planirane aktivnosti u NP Sjeverni Velebit nisu započele. Naime, prema pravilima Svjetske banke i Ugovoru o zajmu, nadležno ministarstvo dužno je izraditi plan upravljanja okolišem za predložene aktivnosti čiji se dovršetak očekuje početkom travnja 2012. Plan i planirane

aktivnosti će se tada predstaviti javnosti i sudionicima na javnoj raspravi, u svrhu dobivanja komentara i prijedloga za poboljšanje. Investicija u NP Sjeverni Velebit može započeti tek kada Svjetska banka odobri usuglašeni Plan upravljanja okolišem i plan nabave za datu investiciju, stoji između ostaloga u odgovoru kojeg potpisuje Vanja Frajtić, glasnogovornica ureda Svjetske banke u Zagrebu.

Malo ljudi puno objekata

Na internetskoj stranici NP-a se međutim može pronaći podatak da park ima svega četiri nadzornika čija je dužnost obilazak terena, pa se stoga nameće pitanje kako je moguće da se za četiri nadzornika, ili eventualno nekog drugog zaposlenika parka, i ponešto alata, planira izgraditi deset objekata. Budući da su stavovi članova udruge Animalia, koja je potaknula ovo pitanje u javnosti, već dobro poznati, za mišljenje o ovom projektu upitali smo splitskog inženjera građevine, planinara i ljubitelja prirode Marka Klarića, koji je dobro upoznat s problematikom Velebita.

– Namjena prostora je osnova u prostorno-planskoj dokumentaciji, a namjena stanova planiranih za izgradnju uvelike se razlikuje od namjene izvornih stanova. U ovom slučaju radi se o prenamjeni prostora koji su nekad postojali, a ne samo o adaptaciji ili rekonstrukciji, što mi se čini prikazano kao sporedno u cijeloj priči, a u zaštićenom području prirode je vrlo važno. O adaptaciji se nipošto ne radi, jer adaptacija spada u održavanje građevine, a nije niti rekonstrukcija jer objekata uopće nema na terenu, ili eventualno postoje samo temelji. Dakle, može se raditi samo o izgradnji novih objekata, rekao je Klarić, napomenuvši da bi ovaj projekt mogao imati devastirajući učinak za taj dio nacionalnog parka.

Po prostornom planu Senja

Što se pravne osnove tiče, činjenica je da prostorni plan NP Sjeverni Velebit još nije donesen te da su dozvole ishodovane temeljem prostornog plana Grada Senja. Na taj je način 20. siječnja 2011. godine ishodovana dozvola za »rekonstrukciju pastirskih nastambi«, odnosno Rješenje o uvjetima gradnje za oba lokaliteta, koje je izdao Upravni odjel za graditeljstvo, zaštitu okoliša i prirode te komunalno gospodarstvo Ličko-senjske županije, ispostava Senj. Budući da je Zakonom o zaštiti prirode izričito predviđeno da prostorni plan nacionalnog parka donosi Hrvatski Sabor, a da članak 52. PP Grada Senja također izričito navodi da će se uvjeti gradnje za NP Sjeverni Velebit regulirati Prostornim planom NP Sjeverni Velebit, postavlja se pitanje pravne utemeljenosti cijelog projekta. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode je, naime, upravo iz tih razloga zaustavilo sve daljnje radnje vezane uz realizaciju ovog projekta te je od Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja zatražilo mišljenje da li je Rješenje izdano sukladno važećoj zakonskoj regulativi.

– Sva procedura kod ishodovanja provedena je u skladu s propisima i ako netko sumnja u ispravnost tih dokumenata, neka se obrati instituciji koja ga je izdala, odnosno Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja, kaže ravnatelj Nekić. Iz tog ministarstva međutim odgovaraju da za sada nisu dobili zahtjev od strane Ministarstva zaštite okoliša i prirode te se zbog toga o potencijalno spornim rješenjima ne mogu ni očitovati. Na pitanje ako i ostali vlasnici zemljišta u sklopu NP-a, sljedeći način na koji je dozvole ishodovao Sjeverni Velebit, mogu graditi na području parka, ravnatelj Nekić je odgovorio da mogu, pod uvjetom da prođu istu proceduru koju je prošao Nacionalni park.

– Naravno, u zonama gdje se može graditi sukladno prostornom planu Nacionalnog parka, a to su Alan i dio Lubenovca, rekao je Nekić. Dakle, ispada da oni ipak ne mogu graditi temeljem PP-a Grada Senja, kao što planira NP Sjeverni Velebit.

Usprkos svemu, ravnatelj Nekić je nekoliko puta tijekom razgovora napomenuo da oni

nemaju razloga braniti projekt i da ne sumnja u početak radova čim vremenski uvjeti to dopuste, odnosno ovog ljeta. Napomenuo je da je NP do sada već uložio 200.000 kuna svojih sredstava i sredstava Ministarstva kulture, koje je do dolaska koalicije na vlast bilo zaduženo za ovaj resor.

– Ako odustanemo, morat će se nadoknaditi do sada utrošena sredstva. Mi se ne uzbuđujemo previše, naš prostorni plan će biti donesen ove godine i sve ovo će stajati u njemu, zaključio je Nekić.